

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία Γ΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ευριπίδη, «Ελένη»: Έξοδος - 2η Σκηνή στ. 1779-1812

Τίτλος:

«Περί δουλείας»

Δημιουργός: ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

Εφαρμογή: ΜΑΡΙΚΑ ΔΟΥΖΙΝΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Περί δουλείας

Δημιουργός

Καλλιόπη Λαζαρίδου

Εφαρμογή

Μαρίκα Δουζίνα

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 13 έως 24 Φεβρουαρίου 2015

Σχολική Μονάδα

Α΄ Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ευριπίδη «Ελένη»: Έξοδος, 2η Σκηνή στ. 1779-1812 (Το σενάριο εφαρμόστηκε στο Β΄ Επεισόδιο, 2^η Σκηνή, στ. 775-837).

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

-

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο/ιστοσελίδα τάξης ή πλατφόρμα ηλεκτρονικής τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Κρίνεται απαραίτητο τόσο ο εκπαιδευτικός όσο και οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με ομαδοσυνεργατικές πρακτικές. Για εξοικονόμηση χρόνου καλό θα ήταν να αξιοποιηθούν ήδη υπάρχουσες ομάδες. Επίσης, ο εκπαιδευτικός καλείται να αποδυθεί το ρόλο της αυθεντίας και να κινητοποιήσει τους μαθητές προς την αναζήτηση των δεδομένων και τη σύνθεση της γνώσης. Πριν από την έναρξη της εφαρμογής του σεναρίου χρειάζεται να αφιερωθεί χρόνος, προκειμένου οι μαθητές να εξοικειωθούν σε ικανοποιητικό βαθμό με τα ψηφιακά εργαλεία που θα χρησιμοποιήσουν στην πορεία. Τέλος, σχετικά με υλικοτεχνικές υποδομές κάποιες ώρες απαιτείται μόνο εξοπλισμός προβολής, ενώ τις υπόλοιπες απαιτείται χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής ή φορητών υπολογιστών των μαθητών, εφόσον υπάρχει σχετική δυνατότητα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο αποτελεί εφαρμογή στην τάξη

Το σενάριο στηρίζεται

Καλλιόπη Λαζαρίδου: «Περί δουλείας», Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, Ευριπίδη «Ελένη» (Δραματική Ποίηση Γ' Γυμνασίου), 2014.

Το σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συντάκτρια αναφέρει πως οι μαθητές μέσα από τη στιχομυθία της 2ης σκηνής της Εξόδου σκιαγραφούν το ήθος των δύο ηρώων και ανιχνεύουν την ανατροπή των στερεοτύπων που υποκρύπτεται. Επισημαίνουν, λοιπόν, το τελευταίο σχόλιο του Ευριπίδη στην «Ελένη» σχετικά με τον θεσμό της δουλείας και στη συνέχεια συσχετίζουν το παράλληλο κείμενο που συνοδεύει την ενότητα με ήδη γνωστά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

αποσπάσματα του έργου με στόχο να παρουσιάσουν τον ρόλο των δούλων στο συγκεκριμένο έργο. Το σενάριο εφαρμόστηκε στο Β' επεισόδιο, 2^η σκηνή (στίχοι 775-837), χωρίο στο οποίο παραπέμπει στο σενάριο. Ο Αγγελιαφόρος αναφέρεται στον θεσμό της δουλείας, συνεπώς το χωρίο συσχετίζεται με τον θεματικό προσανατολισμό του σεναρίου. Έτσι, όπως αναφέρει και η συντάκτρια, οι μαθητές προχωρούν στη μελέτη του θεσμού της δουλείας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα και εστιάζουν σε μορφές δούλων που ξεχώρισαν με την παρουσία τους. Τέλος, οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ομαδικά τα δικά τους έργα κατά των σύγχρονων μορφών δουλείας, προσεγγίζοντας την τέχνη ως μοχλό αφύπνισης κατά της δουλείας στο παρελθόν και στο παρόν.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το θέατρο, ως καλλιτεχνική εκδήλωση αλλά και ως κοινωνικός θεσμός, εδραιώνεται στο πλαίσιο του δημοκρατικού πολιτεύματος, καθώς προϋποθέτει τον διάλογο, την ελεύθερη έκφραση και τη συνακόλουθη αντιπαράθεση ιδεών. Μια θεατρική παράσταση δεν αποτελεί μόνο καλλιτεχνικό γεγονός αλλά και μια παιδευτική διαδικασία κοινωνικοπολιτικής στόχευσης (Χουρμουζιάδης, 2000). Οι ήρωες κυρίως της τραγωδίας γίνονται φορείς των κοινωνικών αντιλήψεων των δημιουργών τους, γεγονός που αναδεικνύεται εντονότερα στο έργο του Ευριπίδη: οι ζυμώσεις στο χώρο των ιδεών στην Αθήνα του 5ου αι. π.Χ. αντανακλώνται στο έργο του σε τέτοιο βαθμό, ώστε να χαρακτηριστεί «από σκηνής φιλόσοφος». Ο έντονα ανθρωποκεντρικός του λόγος, επηρεασμένος και από τα κηρύγματα των σοφιστών σχετικά με την ισότητα των ανθρώπων, συγκρούεται με τα στερεότυπα της εποχής και μοιράζει αρετές εξίσου σε άντρες και γυναίκες, σε ευγενείς και ταπεινούς, σε ελεύθερους και δούλους. Ειδικά για τον θεσμό της δουλείας ο Ευριπίδης μέσα από το έργο του τόλμησε να τον επικρίνει ως ξεπερασμένο, ενώ παράλληλα έδειχνε τη συμπάθειά του προς τους δούλους (Ζορμπαλάς, 1987).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αυτός ο παιδαγωγικός-διαμορφωτικός χαρακτήρας της Τέχνης αξιοποιήθηκε ποικιλοτρόπως στο πέρασμα των αιώνων από το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα κάθε κοινωνίας. Σήμερα, τα προγράμματα σπουδών στη χώρα μας προβλέπουν τη διδασκαλία της Τέχνης μέσα από συγκεκριμένα μαθήματα – μουσική, εικαστικά, θεατρολογία – δίνουν έμφαση στην ερμηνευτική συζήτηση γύρω από τη διάνοια των λογοτεχνικών κειμένων της αρχαίας και της νεότερης λογοτεχνικής παραγωγής, ενώ ο εμπλουτισμός κάθε μαθήματος – όχι μόνο των φιλολογικών – με καλλιτεχνικά έργα θεωρείται επιθυμητή μεθοδολογική προσέγγιση. Από την άλλη η ευαισθητοποίηση για τα μεγάλα κοινωνικά ζητήματα ως προϋπόθεση για ενεργό δράση σε συνδυασμό με την κριτική αναζήτηση και τη δημιουργική αξιοποίηση της γνώσης αποτελεί βασικό στόχο του εκπαιδευτικού συστήματος (Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών Δημοτικού και Γυμνασίου, 2003). Το συγκεκριμένο σενάριο αξιοποιεί τη δύναμη της Τέχνης, σε μία προσπάθεια να αφυπνίσει τους μαθητές για ένα κοινωνικό ζήτημα, τη δουλειά, που παρά τις μεταλλάξεις μέσα στους αιώνες παραμένει επίκαιρο.

Η πρώτη παιδαγωγική αρχή που διέπει τη συγκεκριμένη ομαδοσυνεργατική μαθησιακή διαδικασία αντλεί από το θεωρητικό πεδίο του *κοινωνικού εποικοδομισμού*, καθώς αντιμετωπίζει τη μάθηση ως προϊόν αλληλεπίδρασης σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις και μέσα από την υλοποίηση κοινών δραστηριοτήτων (Foulin & Mouchon, 2001). Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Vygotsky (2008) και στο πλαίσιο της *ζώνης επικείμενης ανάπτυξης* κάθε μαθητής μπορεί να οδηγηθεί σε ένα γνωστικό επίπεδο ανώτερο από αυτό που ήδη κατέχει χάρη στην αλληλεπίδραση με τον διδάσκοντα αλλά και τους συμμαθητές του. Κατά συνέπεια, η ομαδοσυνεργατική αποτελεί την ιδανική πρακτική υλοποίησης της μαθησιακής διαδικασίας, παρέχοντας συνεχείς εστίες ανατροφοδότησης στις προσπάθειες κάθε μαθητή. Στο πλαίσιο της ομάδας και οι συνεσταλμένοι μαθητές μπορούν να εκφραστούν ευκολότερα χωρίς τον κίνδυνο της έκθεσης στους πολλούς αλλά και το άγχος για παρατήρηση ή επίπληξη από τον διδάσκοντα. Επιπλέον, το

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

παιδαγωγικό υπόβαθρο βασίζεται στις *Αρχές της Μάθησης Μέσω Σχεδιασμού* (Kalantzis, & Core, 2008), καθώς οι εργασίες ωθούν τους μαθητές στο μετασχηματισμό και την αναπλαισίωση των νοημάτων και της γνώσης, ενώ παράλληλα επιδιώκουν την εξοικείωση με πολυτροπικά περιβάλλοντα. Τέλος, η τρίτη αρχή που διέπει το συγκεκριμένο σχέδιο μαθήματος αφορά στην ανάδειξη των υπαρχουσών ταυτοτήτων και ταυτόχρονα στην καλλιέργεια νέων ταυτοτήτων τόσο για τους μαθητές όσο και για τους διδάσκοντες (Κουτσογιάννης, 2002).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές/μαθήτριες:

- Να γνωρίσουν τη συμβολή των δούλων στη συγκρότηση των κοινωνιών του αρχαίου κόσμου.
- Να ενημερωθούν για τις σύγχρονες μορφές δουλείας.
- Να μελετήσουν παραδείγματα ανθρώπων που με την προσφορά τους ανέτρεψαν το κοινωνικό κατεστημένο.
- Να προβληματιστούν γύρω από τη σκοπιμότητα παραβίασης των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Να καλλιεργήσουν μια ενεργή στάση απέναντι σε μεγάλα κοινωνικά ζητήματα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές/μαθήτριες:

Να συνδέσουν τη μορφή του κειμένου (στιχομυθία) με την εξέλιξη του μύθου.

Να αναζητήσουν στον λόγο των λογοτεχνικών ηρώων ενδεικτικά στοιχεία του ήθους τους.

Να ολοκληρώσουν τη γνωριμία τους με το ανατρεπτικό πνεύμα του Ευριπίδη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να προσεγγίσουν την Τέχνη ως φορέα πολιτικών και κοινωνικών μηνυμάτων.
- Να εκφράσουν τον προβληματισμό τους μέσα από δικά τους πολυτροπικά κείμενα.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές/μαθήτριες:

- Να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας, επιχειρηματολογίας και συνεργασίας.
- Να διατυπώσουν ορθό, σαφή και περιεκτικό λόγο, κατάλληλο για συγκεκριμένη περίπτωση.
- Να ασκηθούν στη δημιουργική αξιοποίηση ψηφιακών πηγών και στην κατάκτηση της προσωπικής γνώσης.
- Να συνεργαστούν και να συνδημιουργήσουν με τη χρήση κατάλληλων λογισμικών.
- Να αξιοποιήσουν ψηφιακά πολυτροπικά εργαλεία.
- Να προσεγγίσουν τις Νέες Τεχνολογίες ως μαθησιακό περιβάλλον με διευρυμένες δυνατότητες.
- Να εξοικειωθούν με το πρότυπο του ενεργού πολίτη που γνωρίζει τα δικαιώματά του και δραστηριοποιείται για την καθολική ισχύ πανανθρώπινων αξιών.
- Να εξοικειωθούν με την αυτοαξιολόγηση και την αξιολόγηση των εργασιών των συμμαθητών τους.

Διδακτικές πρακτικές

Προτείνονται οι ομάδες εργασίας, ώστε οι μαθητές να αλληλεπιδράσουν, να λάβουν και να δώσουν ανατροφοδότηση και να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας, ενώ μέσα από τη συζήτηση να ασκηθούν στην επιχειρηματολογία και στην αξιολόγηση. Οι μαθητές ακολουθούν οδηγίες γραπτές και προφορικές, και παράλληλα ενθαρρύνονται στη διαμόρφωση του δικού τους τρόπου έκφρασης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αξιοποιούν ψηφιακούς πόρους, αναζητούν πληροφορίες και οικοδομούν σταδιακά τη δική τους γνώση και στάση απέναντι στον κόσμο. Επιπλέον, με την ανάκληση προηγούμενης γνώσης προχωρούν πιο ομαλά στην οικοδόμηση του νέου γνωστικού σχήματος.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η συντάκτρια του σεναρίου αναφέρει πως η διδασκαλία της Εξόδου σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα γίνεται προς το τέλος του β' τριμήνου, δηλαδή το τελευταίο δεκαήμερο του Φεβρουαρίου ή το πρώτο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου. Στο διάστημα αυτό ο εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει ως αφετηρία του σεναρίου μία από τις παγκόσμιες ημέρες μνήμης του ΟΗΕ, την Παγκόσμια Ημέρα Κοινωνικής Δικαιοσύνης (20 Φεβρουαρίου) ή τη Διεθνή Ημέρα Μνήμης για τα Θύματα της Δουλείας (25 Μαρτίου) και να τη συνδυάσει με αναφορά στην Παγκόσμια Ημέρα για την Υπενθύμιση του Δουλεμπορίου και της Κατάργησής του (23 Αυγούστου), προκαλώντας μία πρώτη συζήτηση γύρω από το θεσμό της δουλείας. Το σενάριο κρίθηκε ότι μπορεί να εφαρμοστεί στη [2^η σκηνή του Β' επεισοδίου](#) και συγκεκριμένα στον μονόλογο του Αγγελιαφόρου που αφορά και στη δουλεία (στίχοι 775-837), στους οποίους γίνεται αναφορά και από τη συντάκτρια του σεναρίου. Η μετατόπιση της εφαρμογής του σεναρίου υπαγορεύτηκε από τους εξής λόγους: α) υπάρχει θεματική συνάφεια, καθώς, όπως προαναφέρθηκε, στους στίχους 775-837 γίνεται αναφορά στον θεσμό της δουλείας και β) η Έξοδος διδάσκεται στο σχολείο στο οποίο έγινε η εφαρμογή περιληπτικά και συνήθως υπό την πίεση χρόνου και διαφόρων πολιτιστικών εκδηλώσεων που λαμβάνουν χώρα στο σχολείο· έτσι αποφασίστηκε η εφαρμογή να γίνει λίγο νωρίτερα σε απόσπασμα συναφές θεματικά.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η συντάκτρια αναφέρει πως το σενάριο αξιοποιεί διδακτική ενότητα και εργασία του σχολικού βιβλίου, καθώς η [2η σκηνή της Εξόδου](#) αποτελεί μέρος της διδακτέας ύλης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας για τη Γ΄ Γυμνασίου. Επιπλέον, δίνεται στους μαθητές η δυνατότητα για επαναληπτική θεώρηση του κειμένου λίγο πριν από την ολοκλήρωση της μελέτης του. Τέλος, η στοχοθεσία του σεναρίου προεκτείνει τον 5ο διδακτικό στόχο που αναφέρεται στο [Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#) (σελ. 114-115) για τη συγκεκριμένη ενότητα, ενώ παράλληλα συσχετίζει καταστάσεις της αρχαιότητας με τη σύγχρονη εποχή, στοιχείο που ανταποκρίνεται στα παιδαγωγικά κριτήρια διδασκαλίας του μαθήματος (Βιβλίο Εκπαιδευτικού, σελ. 8). Όμοια, η 2^η σκηνή του Β΄ επεισοδίου στην οποία βασίστηκε η υλοποίηση του σεναρίου εντάσσεται στη διδακτέα ύλη του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας για τη Γ΄ Γυμνασίου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η συμβολή των ΤΠΕ στο σχέδιο διδασκαλίας ανιχνεύεται πολλαπλώς: το διαδίκτυο παρέχει το σύνολο των πόρων που αξιοποιούν οι μαθητές, λειτουργεί ως αποθετήριο των εργασιών τους, ενώ τα λογισμικά δημιουργούν τις προϋποθέσεις για ποικιλία στους τρόπους έκφρασης. Έτσι, οι μαθητές ασκούνται στη διαδικτυακή πλοήγηση, στην κριτική προσέγγιση της πληροφορίας και στην πολυτροπική αναπλαισίωση της γνώσης. Επιπλέον, το διαδίκτυο επιτρέπει στους μαθητές να συντάσσουν από κοινού τα κείμενά τους και να εργάζονται ομαδικά ακόμη και μετά τη λήξη του σχολικού ωραρίου σε εκπαιδευτικό περιβάλλον ελεγχόμενης πρόσβασης, δεχόμενοι τη συνεχή βοήθεια και καθοδήγηση του διδάσκοντος. Από την άποψη αυτή η χρήση των Νέων Τεχνολογιών δεν εμπλουτίζει απλώς την καθημερινότητα της σχολικής πράξης, αλλά καταργεί τα στεγανά του χώρου και του χρόνου της μαθησιακής διαδικασίας (Ράπτης & Ράπτη, 2004).

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Δραματική Ποίηση Γ΄ Γυμνασίου, Ευριπίδη «Ελένη»:

[Β΄ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ - 2η ΣΚΗΝΗ \(στ. 659-840\)](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Βιβλίο Εκπαιδευτικού

Αρχαία Ελλάδα, ο τόπος και οι άνθρωποι - Ανθολόγιο (Β Γυμνασίου):

[Ξενοφών, «Οικονομικός», 7, 4-22 & 35-43](#)

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

[12 χρόνια σκλάβος](#). 2013. Τρέιλερ της ταινίας. Σκηνοθεσία: Στιβ Μακ Κουήν.

Σενάριο: Τζον Ρίντλεϊ - Σόλομον Νόρθαπ (αυτοβιογραφία) [πηγή: Youtube].

Ιστοσελίδες

[Αίσωπος](#) [Ιστοχώρος «Ματιά»].

Βικιπαίδεια:

-[Αίσωπος](#)

-[Δουλεία](#)

-[Σπάρτακος](#)

[Δουλεία](#) [Wiki: Ανθρώπινα δικαιώματα].

[Δούλοι στην αρχαία Αίγυπτο](#) [Ιστοχώρος «Η μηχανή του χρόνου»].

[12 χρόνια σκλάβος](#) [Ιστοχώρος «Η μηχανή του χρόνου»].

[Δούλοι](#) [Ελληνική Ιστορία στο διαδίκτυο - Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού].

Ιωσήφ, Δ. 2006: [«Σπάρτακος-Ο σκλάβος που κλόνησε τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία»](#).

Ιστορικά Θέματα, τ. 57 [πηγή: LivePedia].

[«Εξαλείφοντας τη δουλεία - Θα τα καταφέρουμε;»](#) [πηγή: "Prisma news" 2/12/2013].

-[Η δουλεία στην αρχαιότητα](#)

-[Η δουλεία στο Μεσαίωνα](#)

-[Η δουλεία στη νεότερη εποχή](#) [Ιστοχώρος "Sfrang" του Στυλιανού Φραγκόπουλου].

Τόλιος, Γ. [«Το σύγχρονο δουλεμπόριο»](#). [πηγή: "Protagon.gr" 15-5-2014].

[Χάριετ Τάμπαν](#) [Ηλεκτρονικό περιοδικό "Storie Umane"].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Το σενάριο προτείνεται από τη συντάκτρια να ολοκληρωθεί σε τρεις φάσεις. Στην εφαρμογή του ολοκληρώθηκε σε δύο φάσεις (συγχωνεύθηκε η Α΄ και Β΄ φάση του σεναρίου). Οι μαθητές χωρίστηκαν σε πέντε ομάδες (των πέντε και έξι μαθητών, σύνολο είκοσι επτά μαθητών) και ενημερώθηκαν για τη μεθοδολογία της μαθησιακής διαδικασίας. Τα Φύλλα Εργασίας για τις δύο πρώτες φάσεις αναρτήθηκαν σε Wiki του μαθήματος. Η κάθε φάση ολοκληρώθηκε σε συνεχόμενο δίωρο. Στο τέλος κάθε φάσης έγινε αξιολόγηση από τον διδάσκοντα με κριτήρια το βαθμό εμπλοκής καθενός στις ομαδικές εργασίες αλλά και στη συμμετοχή του στην τελική συζήτηση, καθώς και τη συνάφεια και την πληρότητα των ομαδικών εργασιών αλλά και την ποικιλία των πηγών και των εργαλείων που αξιοποιήθηκαν.

Α΄ Φάση

(4 ώρες): ο θεσμός της δουλείας στην «Ελένη» του Ευριπίδη και ο θεσμός της δουλείας ως διαχρονικό ιστορικό-κοινωνικό γεγονός

Η μετατόπιση της εφαρμογής του σεναρίου στη 2^η σκηνή του Β΄ επεισοδίου (στίχοι 775-837) μετέβαλε το περιεχόμενο της ομαδικής εργασίας στη [φάση αυτή](#). Έτσι, οι μαθητές μελέτησαν το [Παράλληλο Κείμενο 1](#) του Ζορμπαλά που συνοδεύει τη 2^η σκηνή της Εξόδου και το συσχέτισαν με τα λόγια του Αγγελιαφόρου στους στίχους 775-837. Κατέγραψαν τις διαπιστώσεις τους σε λογισμικό παρουσίασης, που συζητήθηκε μαζί με τα δεδομένα της υπόλοιπης έρευνάς τους.

Στη συνέχεια, κάθε ομάδα ανέλαβε τη δική της αποστολή ανάλογα με τις εργασίες που τις ανατέθηκαν (2ο Φύλλο Εργασίας) και προετοιμάστηκε να παρουσιάσει τα συμπεράσματά της στις άλλες. Οι μαθητές πλοηγήθηκαν σε δοσμένους ψηφιακούς πόρους, παρακινήθηκαν όμως να αναζητήσουν και να εντοπίσουν πρόσθετες πηγές. Στο τέλος κάθε παρουσίασης οι υπόλοιπες ομάδες αξιολόγησαν όσα παρακολούθησαν με κριτήριο το σαφές και ολοκληρωμένο περιεχόμενο. Πιο αναλυτικά:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η πρώτη ομάδα ανέλαβε να παρουσιάσει το θεσμό της δουλείας στην αρχαία Ελλάδα με έμφαση στα κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ των πόλεων-κρατών αλλά και μεταξύ διαφορετικών χρονικών περιόδων. Οι μαθητές εστίασαν στις πηγές προέλευσης των δούλων, τα χαρακτηριστικά που καθιστούσαν κάποιον άνθρωπο δούλο και τον διαφοροποιούσαν από τους ελεύθερους ανθρώπους, τις υποχρεώσεις αλλά και τα πιθανά δικαιώματά τους σύμφωνα με τους νόμους ή το εθιμοτυπικό δίκαιο και τέλος τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της κοινωνίας. Μελέτησαν τις παρακάτω πηγές:

- [Δουλεία στην αρχαία Ελλάδα,](#)
- [Δούλοι,](#)
- [Ξενοφών, «Οικονομικός», 7, 4-22 & 35-43](#)

Η δεύτερη ομάδα κλήθηκε να μελετήσει τα ίδια θέματα με την προηγούμενη, αλλά επικεντρώθηκε στον θεσμό της δουλείας σε μεγάλους αρχαίους πολιτισμούς, κυρίως στην αρχαία Αίγυπτο και στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Οι μαθητές επικεντρώθηκαν στις συνθήκες ζωής των δούλων, τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της αντίστοιχης κοινωνίας και τις εξεγέρσεις τους. Για την εργασία τους τούς δόθηκαν οι ιστοσελίδες:

- [Δουλεία](#)
- [Σπάρτακος-Ο σκλάβος που κλόνησε τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία](#)
- [Η Μηχανή του Χρόνου](#)
- [Η δουλεία στην αρχαιότητα](#)

Μία άλλη ομάδα παρακολούθησε τη διαχρονική εξέλιξη του θεσμού παγκόσμια, την έξαρση του δουλεμπορίου στα χρόνια της αποικιοκρατίας, τους αγώνες για την κατάργηση της δουλείας και την ψήφιση σχετικών κρατικών ή διεθνών συμβάσεων. Δόθηκαν οι παρακάτω ψηφιακοί πόροι:

- [Δουλεία](#)
- [Η δουλεία στο Μεσαίωνα,](#)
- [Η δουλεία στη νεότερη εποχή](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Wiki: Ανθρώπινα δικαιώματα](#)

Οι σύγχρονες μορφές εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο σε βαθμό που να θεωρείται δουλεία αποτέλεσαν το αντικείμενο μελέτης [μίας ομάδας](#). Οι μαθητές αναζήτησαν τις νέες μορφές εκμετάλλευσης ανθρώπων από ανθρώπους, τις περιοχές του πλανήτη που παρουσιάζουν τα περισσότερα κρούσματα και τις ενέργειες που γίνονται για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Μελέτησαν τα εξής:

- [Το σύγχρονο δουλεμπόριο](#)
- [Εξαλείφοντας τη δουλεία](#)
- [Wiki: Ανθρώπινα δικαιώματα](#)

Τέλος, [μία ομάδα ακόμη](#) παρουσίασε ιστορικές προσωπικότητες που παρά την ιδιότητα του δούλου ξεχώρισαν για το έργο τους, αποδεικνύοντας την αδιαμφισβήτητη αξία κάθε ανθρώπου. Οι μαθητές μελέτησαν τη βιογραφία του Αίσωπου (1) και (2) από την ελληνική αρχαιότητα, του Σπάρτακου (1) και (2) από τη ρωμαϊκή εποχή και της [Χάριετ Τάπμαν](#) από τη νεότερη εποχή.

Β' Φάση

(2 ώρες και πιθανή εργασία στο σπίτι): η Τέχνη ενάντια στη δουλεία

Η φάση αυτή προϋποθέτει την ολοκλήρωση στην προηγούμενη φάση των εργασιών της ομάδας που ασχολήθηκε με τη δουλεία στη σύγχρονη εποχή. Έγινε αναδιάταξη των μαθητών και κάθε νέα ομάδα περιέλαβε μέλη από όλες τις προηγούμενες. Στη φάση αυτή δεν προβλέπονται Φύλλα Εργασίας που θα καθοδηγούν τους μαθητές στα καθήκοντά τους. Οι δραστηριότητες ξεκίνησαν με συζήτηση στην ολομέλεια σχετικά με το ποιες μπορεί να ήταν οι αντιδράσεις των θεατών της αρχαίας εποχής, όταν παρακολουθούσαν την «Ελένη» ή και άλλα έργα του Ευριπίδη με παρόμοιο κοινωνικό μήνυμα. Ο καθηγητής παρακίνησε τους μαθητές να μπουν στη θέση των αρχαίων Αθηναίων και να αιτιολογήσουν είτε την ενόχληση είτε την επιδοκιμασία των θεατών, ενώ όπου κρίθηκε απαραίτητο παρείχε πρόσθετες πληροφορίες για το κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οι μαθητές,, στη συνέχεια, κλήθηκαν να εκφράσουν τα συναισθήματα που τους δημιούργησε το [Μνημείο για τα θύματα του δουλεμπορίου στη Ζανζιβάρη](#) και παρακολούθησαν το τρέιλερ της ταινίας [12 χρόνια σκλάβος](#) (έγινε αναφορά στην [αληθινή ιστορία](#) στην οποία βασίζεται η ταινία). Ακολούθησε νέα συζήτηση σχετικά με τη δύναμη και τη συμβολή της τέχνης στην αφύπνιση της κοινής γνώμης για μεγάλα κοινωνικά ζητήματα. Τέλος, οι μαθητές κλήθηκαν να δημιουργήσουν ομαδικά τα δικά τους έργα (ποίημα, τραγούδι, αφήγημα, ζωγραφιά, σκίτσο, κολάζ κλπ) κατά των σύγχρονων μορφών δουλείας. Η διαδικασία αυτή πιθανόν ολοκληρώθηκε εκτός διδακτικού χρόνου. Τα έργα αναρτήθηκαν στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1 (κοινό για όλες τις ομάδες)

Μελετήστε το [Παράλληλο Κείμενο 1](#) του Ζορμπαλά που συνοδεύει τη 2η σκηνή και το πρόσθετο που περιέχεται στο διαδραστικό βιβλίο. Πώς μπορούμε να συνδυάσουμε το νόημα αυτών των κειμένων του Ζορμπαλά με [τα λόγια του Αγγελιοφόρου στους στίχους 775-837](#);

Σε λίγο αρχίζει η συζήτηση, επιλέξτε τον εκπρόσωπο της ομάδας σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 2 – Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Αποστολή της ομάδας σας είναι να παρουσιάσει το θεσμό της δουλείας στην αρχαία Ελλάδα. Αναζητείστε τα κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ των πόλεων-κρατών αλλά και μεταξύ διαφορετικών χρονικών περιόδων. Ετοιμάστε μία παρουσίαση με την οποία θα ενημερώνετε τους συμμαθητές σας για τις πηγές προέλευσης των δούλων, τα χαρακτηριστικά που καθιστούσαν κάποιον άνθρωπο δούλο και τον διαφοροποιούσαν από τους ελεύθερους ανθρώπους, τις υποχρεώσεις αλλά και τα πιθανά δικαιώματά τους σύμφωνα με τους νόμους ή το εθιμοτυπικό δίκαιο και τέλος τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της κοινωνίας. Μπορείτε να αναφερθείτε και σε όποιο άλλο σχετικό θέμα θεωρείται σημαντικό. Εμπλουτίστε το υλικό σας με ανάλογες εικόνες. Σας δίνονται κάποιες ιστοσελίδες για μελέτη του θέματος, αλλά καλό θα ήταν να αναζητήσετε και επιπλέον πηγές:

- [Δουλεία στην αρχαία Ελλάδα](#)
- [Δούλοι](#)
- [Ξενοφών, «Οικονομικός», 7, 4-22 & 35-43](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 2 – Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ

Αποστολή της ομάδας σας είναι να παρουσιάσει το θεσμό της δουλειάς στους μεγάλους πολιτισμούς της αρχαιότητας, κυρίως στην αρχαία Αίγυπτο και στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Ετοιμάστε μία παρουσίαση με την οποία θα ενημερώνετε τους συμμαθητές σας για τις συνθήκες ζωής των δούλων, τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της κοινωνίας τους και τις εξεγέρσεις τους. Μπορείτε να αναφερθείτε και σε όποιο άλλο σχετικό θέμα θεωρείται σημαντικό. Εμπλουτίστε το υλικό σας με ανάλογες εικόνες. Σας δίνονται κάποιες ιστοσελίδες για μελέτη του θέματος, αλλά καλό θα ήταν να αναζητήσετε και επιπλέον πηγές:

- [Δουλεία](#)
- [«Σπάρτακος-Ο σκλάβος που κλόνησε τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία»](#)
- [Η Μηχανή του Χρόνου](#)
- [Η δουλεία στην αρχαιότητα](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 2 – Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Αποστολή της ομάδας σας είναι να παρουσιάσει το θεσμό της δουλείας στο πέρασμα των αιώνων. Ετοιμάστε μία παρουσίαση με την οποία θα ενημερώνετε τους συμμαθητές σας για τις πηγές προέλευσης των δούλων, τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της κοινωνίας, την έξαρση του δουλεμπορίου στη νεότερη ιστορία, τις υποχρεώσεις αλλά και τα πιθανά δικαιώματά τους ανάλογα με τις εποχές και τους αγώνες για την κατάργηση της δουλείας. Μπορείτε να αναφερθείτε και σε όποιο άλλο σχετικό θέμα θεωρείται σημαντικό. Εμπλουτίστε το υλικό σας με ανάλογες εικόνες. Σας δίνονται κάποιες ιστοσελίδες για μελέτη του θέματος, αλλά καλό θα ήταν να αναζητήσετε και επιπλέον πηγές:

- [Wiki: Ανθρώπινα δικαιώματα](#)
- [Η δουλεία στο Μεσαίωνα](#)
- [Η δουλεία στη νεότερη εποχή](#)
- [Δουλεία](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 2 – ΜΟΡΦΕΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

Αποστολή της ομάδας σας είναι να παρουσιάσει μορφές δουλειάς στη σύγχρονη εποχή. Ετοιμάστε μία παρουσίαση με την οποία θα ενημερώνετε τους συμμαθητές σας για τις νέες μορφές εκμετάλλευσης ανθρώπων από ανθρώπους, τις περιοχές του πλανήτη που παρουσιάζουν τα περισσότερα κρούσματα και τις ενέργειες που γίνονται για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Μπορείτε να αναφερθείτε και σε όποιο άλλο σχετικό θέμα θεωρείται σημαντικό. Εμπλουτίστε το υλικό σας με ανάλογες εικόνες. Σας δίνονται κάποιες ιστοσελίδες για μελέτη του θέματος, αλλά καλό θα ήταν να αναζητήσετε και επιπλέον πηγές:

- [«Το σύγχρονο δουλεμπόριο»](#)
- [«Εξαιλείφοντας τη δουλεία»](#)
- [Wiki: Ανθρώπινα δικαιώματα](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 2 – ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ ΔΟΥΛΩΝ

Αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσετε τους συμμαθητές σας για ιστορικές προσωπικότητες που παρά την ιδιότητα του δούλου ξεχώρισαν για το έργο τους και έμειναν στην ιστορία. Ετοιμάστε μια παρουσίαση με τα σημαντικότερα στοιχεία της ζωής τους και στο τέλος εξηγήστε αν θεωρείται σωστό ή όχι να υπάρχουν δούλοι σε μια κοινωνία.

Μελετήστε τη βιογραφία του Αίσωπου (1) και (2) από την ελληνική αρχαιότητα, του Σπάρτακου (1) και (2) από τη ρωμαϊκή εποχή και της Χάριετ Τάμπαν από τη νεότερη ιστορία. Καλό είναι να αναζητήσετε και άλλες πηγές.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Μια διευρυμένη εκδοχή του σεναρίου μπορεί να εστιάσει στη μελέτη του συνολικού έργου του Ευριπίδη, προκειμένου να αναδειχτεί η συχνή παρουσία ενάρετων δούλων σε ρόλους που ξεπερνούν την ανάγκη για απλή μεταφορά εξωσκηνικών ειδήσεων. Επίσης, σε μεγάλα τμήματα μαθητών μπορεί να προστεθεί ομάδα που θα αναζητήσει παγκόσμια έργα τέχνης (λογοτεχνικά ή θεατρικά κείμενα, κινηματογραφικές ταινίες, πίνακες ζωγραφικής ή γλυπτά) με θέμα τους τη δουλεία. Τέλος, μέρος του σεναρίου κατάλληλα τροποποιημένο μπορεί να αξιοποιηθεί σε ένα γενικότερο Project σχετικά με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο ήταν εύκολο στην εφαρμογή του. Ακόμα κι αν δεν είχε γίνει η προσαρμογή του στα δεδομένα των διδακτικών ρυθμών της τάξης στην οποία εφαρμόστηκε, κρίνεται ρεαλιστικό και εύκολα υλοποιήσιμο. Οι παρουσιάσεις των μαθητών αποδείχτηκαν «χρονοβόρες» (με τη θετική σημασία), καθώς πυροδοτούσαν συζητήσεις. Από το σενάριο αφαιρέθηκαν πηγές που κρίθηκαν δύσκολες για τους μαθητές (π.χ. τα κείμενα του Δ. Κυρτάτα).

Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν με ιδιαίτερη ωριμότητα και ευαισθησία στις «αποστολές» του σεναρίου. Το θέμα κέντρισε το ενδιαφέρον τους και πυροδότησε ενδιαφέρουσες συζητήσεις και τον προβληματισμό τους. Θεωρούμε πως εμπλουτίστηκαν οι γνώσεις των μαθητών, ενθαρρύνθηκε η δεξιότητα της ενσυναίσθησης, επιτεύχθηκε η ευαισθητοποίηση απέναντι στο φαινόμενο της δουλείας και τις σύγχρονες μορφές τους και δόθηκε δημιουργική διέξοδος στα συναισθήματα και τις σκέψεις τους.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Foulin, J. & S. Mouchon. 2001. *Εκπαιδευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Jaques, D.(2001) *Μάθηση σε ομάδες*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Kalantzis, M. & B. Core. 2008. *Οι Αρχές της Μάθησης Μέσω Σχεδιασμού*
<http://neamathisi.com/learning-by-design/lbd-principles> (30/9/2014)
- Vygotsky, L. 2008. *Γλώσσα και Σκέψη*. Αθήνα: Γνώση.
- Ζορμπαλάς, Σ. 1987. *Ο ουμανισμός στο έργο του Ευριπίδη*. Αθήνα: Παπαδήμας.
- Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.
http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf
- Ράπτης, Α. & Α Ράπτη. 2004. *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας – Ολική Προσέγγιση*. Αθήνα.
- Χουρμουζιάδης, Ν. 2000. «Το θέατρο στην αρχαία Αθήνα». Στο περιοδικό *Ιστορικά* τ. 25. 6 / 4 / 2000 της εφημερίδας «Ελευθεροτυπία».
[ΕΚΗΒΟΛΟΣ](#) (30/9/2014)